

חיים
בחיפה

בראשות עינת קליש רותם

הקלה לרשות

2018

קליש
2018

עסקים, תיירות ותעשייה

צרו קשר: info@bhaifa.org

www.kalisch2018.org

עינת קליש רותם לראשות העיר חיפה

עינת קליש רותם

@EINATkalisch

einat_kalisch

שיקום כלכלת חיפה ויצירת מקומות תעסוקה – פרק א' עסקים קטנים, תיירות ותעשיות נקיות

ערים הן המובילות את הכלכלה העולמית. ככל שכוון הכלכלי חזק יותר, כך טווח השפעתן גדל. חיפה היא עיר נמל משחר ההיסטוריה, עיר תעשייה משנות ה-30 ועיר היי-טק שהובילה זמן קצר בשנות ה-90. מזה כמה עשורים שכלכלתה הולכת ודועכת: הנמל הציבורי מפסיד לאשדוד, והפרטי יועבר לידיים סיניות; בזמן שבעולם המתקדם מנקים ומצמצמים את התעשיות המזהמות, התעשיות הפטרוכימיות במפרץ דווקא עומדות להתרחב; ההיי-טק החיפאי נשאר מאחור, כשערים סמוכות מתפרנסות ממנו יותר. לעיריית חיפה הנוכחית אין תכנית ואין יכולת להתמודד עם תהליכים אלה, ולעצור את ההידרדרות הכלכלית של העיר.

ערי תעשייה רבות בעולם מחשבות את מסלולן מחדש; לא רק מתחדשות, משפצות כבישים וגנים ציבוריים, אלא גם מחדשות את כוון הכלכלי, כלומר מעודדות תעשיות מתקדמות וירוקות, תיירות ועסקים קטנים. את תהליכי השינוי העמוקים שעוברות ערי תעשייה, המתנקות והמתאימות את עצמן למאה ה-21, אני מכירה לעומק. זה תחום ההתמחות שלי.

במגזין זה אתם מוזמנים לקרוא את הפרק הראשון בתכנית העבודה שלנו, לשיקום כלכלת חיפה ויצירת עשרות אלפי מקומות עבודה.

אנו נטפל בארבעה ענפי משק. שלושת הראשונים מופיעים במגזין זה. על הרביעי תוכלו לקרוא במגזין נפרד.

1 נדאג לעסקים הקטנים והבינוניים

נטפח בראש ובראשונה את העסקים הקטנים במרכז המסחר העירוני הראשי, וכן, גם במרכזי השכונות. האזורים הייעודיים ישודרגו באמצעות תחבורה ציבורית, בנייני חניה ודרגנועים להולכי רגל. תיפתח רשות לעסקים קטנים שתלווה את בעלי העסקים יד ביד, תעזור להם עם רגולציות ותשחרר אותם לעבודה.

2 נקדם את ענף התיירות שיביא אלפי מקומות עבודה

נמשיך לפעול להארכת מסלול שדה התעופה וחיבורה של חיפה עם כל אירופה. נקדם תיירות עירונית צעירה. נפעל להכרזתה של אונסקו על חיפה כאתר מורשת עולמית (כמו "העיר הלבנה" בתל אביב). נטפח את שווקיה הייחודיים (תלפיות וואדי ניסנס). נחבר את חופי הים עם העיר והשכונות ונהפוך אותם לרצועת ריוויירה. נקדם את ענפי הספורט והשיט במפרץ ובכרמל. נקים תשתיות לכנסים ופעילות בינלאומית של האקדמיה וההיי-טק, כדי למשוך תיירות מקצועית.

3 נעודד הקמת תעשיות מתקדמות ונקיות

תעשיות אלה יתבססו על אנרגיות חלופיות, מתחדשות וירוקות. נפעל לעצירת התרחבותן של התעשיות המיושנות והמזהמות. חיפה תישאר עיר יצרנית, בלי לפגוע בבריאות שלנו ושל ילדינו. וגם...

4 נשלב היי-טק ויזמות טכנולוגית במרכז העסקים העירוני

מקומו הטבעי של ההיי-טק הוא בלב העיר, כמו בכל הערים המובילות בעולם. כשהחברות הקטנות יעברו לעיר, החברות הגדולות שמשוועות לעוד שטח, יוכלו להמשיך לגדול במת"מ, שגם אותה נחדש ונחבר לעיר ולחופי הים.

לנושא הרביעי אנו מקדישים מגזין נפרד. אל תחמיצו!

העסקים הקטנים והבינוניים מהווים 99% מסך העסקים במשק, מעסיקים 69% מהמועסקים ותורמתם לתוצר הלאומי עומדת על 50% בקירוב. השפעתו של מגזר זה על הכלכלה העירונית אדירה. מצב העסקים הקטנים בחיפה קשה בכלל, ומאז הקמת הקניונים שרוקנו את רחובות העיר בפרט. רחוב העצמאות נטוש, הרחובות המסחריים בהדר ירדו מגדולתם, ציר מוריה הולך ונעלם, ומרכזים מסחריים בשכונות מתבוססים בשימומם.

◀ **המרכז המסחרי הראשי יחזור להיות בראון-טאון, בהדר** ובעיר התחתית. הוא יספק את כל התנאים והתשתיות שצריכים עסקים קטנים (חניות, חברות ומשרדים) - תחבורה, אספקה ושירותים. כיום עסקים קטנים רבים נאלצים להתפשר על שכירות במקומות לא מתאימים, לא נוחים או יקרים. רבים מהם מרימים ידיים בגלל קשיים אלה. חלקם בוחרים לצאת מחיפה ולעבור לערים הסמוכות.

◀ **תשתיות התחבורה, הציבורית והפרטית, הן החשובות ביותר לתפקודם ולהצלחתם של העסקים הקטנים.** הן מביאות את קהל הלקוחות, והן מאפשרות לעסקים להביא ולהוציא סחורות. תושבים רבים בחיפה מסתמכים כיום על רכב פרטי. כדי שיגיעו למרכז העיר, נדרשים פתרונות חניה מתקדמים, ושדרוג מערכת התחבורה הציבורית. איך נעשה זאת? מוזמנים לקרוא במגזין שלנו - תחבורה.

זוהי טעות בסיסית להתחיל תהליך התחדשות של עיר בקוסמטיקה (בריוק כפי שטיפול באדם חולה לא מתחיל בטיפוח מראהו החיצוני). עלותה הגבוהה נופלת על פי רוב על העסקים שמלכתחילה מתקשים להתקיים. קודם עוזרים לעסקים להתחזק כלכלית, ואז יש להם כסף לשפץ. שיפוצים קוסמטיים הם קצה של תהליך, ולא ההתחלה שלו (כפי שקרה בחיפה).

◀ **דאון טאון אמיתי חייב להיות מרכז משולב:** עסקים, מסחר, תרבות ובידור וגם מגורים (למגורים שונים, ולא רק לסטודנטים). כשאחד השימושים העירוניים חסר, המרכז העירוני אינו מתפקד כראוי. דאון טאון אמיתי הוא רובע של מבנים היסטוריים, מבנים חדישים וגם תשתיות הכי עדכניות שיש בעולם, רובע של העבר, ההווה והעתיד.

◀ **גם בשכונות יהיו מרכזים מסחריים** ובהם עסקים קטנים שישירותן אותנו ביומיום, ויספקו שירותים במרחק הליכה ובלי נסיעות מיותרות; יותר נוח, יותר בריא, פחות זמן מבובזו בפקקים, ופחות זיהום אוויר ממכוניות. כך נראות השכונות המתקדמות בעולם!

דמינו את הרחוב הראשי בשכונה שלכם, במרחק הליכה מהבית, עם דואר, מאפייה ובית קפה וגם משרדים קטנים להשכרה. אתם בעלי מקצועות חופשיים? רואי חשבון, גרפיקאים? תוכלו לוותר על המכונית המשפחתית השנייה, ולעבור לעבוד ליד הבית. והיתרון הנוסף? עם עסקים שכונתיים כאלה "הכסף נשאר במשפחה". כאשר אנחנו קונים מתושבי העיר, אנחנו מפרנסים את עצמנו.

◀ **נקים רשות מיוחדת לעסקים קטנים** ונדאג שהם יחזרו לנשום לרווחה. במקום לעסוק בהישדרות ובביורוקרטיה אינסופית - במריבות עם גורמי הרישוי וב"לך תבוא" - הם יחזרו לעסוק בטיפוח העסק שלהם, בהרחבת קהל הלקוחות, בפיתוח עסקי ובשיפור השירות. הרשות לעסקים קטנים תלווה את העסקים יד ביד, תתמוך, תפשט את תהליכי הרישוי בלי ריצות וטרטורים.

◀ **נפחית בהדרגה את תעריפי הארנונה לעסקים הקטנים.** נשנה את הגדרת אזורי הארנונה ונתקן את עיוותיה ההיסטוריים. זהו תהליך ארוך שמחייב תיאום עם משרד הפנים וכפוף לאישור. בשלב הראשון נעצור את עליית הארנונה האוטומטית. בשלב השני

נפעל להפחתתה, תחילה בעסקים הקטנים. אי אפשר להוריד את הארנונה מהיום למחר בכמטה קסם, ומי שמבטיח לכם שיעשה זאת לא יודע על מה הוא מדבר. מדובר בתהליך שיימשך מספר שנים.

האם אפשר להפחית את הארנונה והאגרות של העסקים? כן! הרי חנויות סגורות ממילא לא מעשירות את קופת העירייה. כשעסקים עוברים מהישרדות לרווח, נפתחים עסקים חדשים, הסביבה הופכת שוקקת יותר, וקהל הלקוחות גדל. בטווח הארוך, תהליך כזה רק יעשיר את קופת העירייה. כדי להתחיל להרוויח, צריך לפעמים סבלנות גם בעתות מצוקה.

חיפה על מפת התיירות: שדה תעופה, מרכז עיר היסטורי וחופים / נחשון צוק ועינת קליש

העיר שלנו הכי יפה בארץ; ולא, אנחנו לא מגזימים; מבנה טופוגרפי ייחודי, מורשת היסטורית נדירה, המפרץ היחידי שיש לנו במדינת ישראל (בים התיכון) ופיספס אנושי נדיר שהופך אותה לעיר קוסמופוליטית חד פעמית. אנחנו כאן, והעולם לא יודע!

ענף התיירות יכול להיות קריטי לכלכלה של עיר מטרופוליט, שצריכה לפרנס אוכלוסיות גם מהפריפריה סביבה. ענף זה יכול להציע אלפי משרות שחסרות בחיפה, המסוגלות למשוך עשרות אלפי מועסקים בעלי מגוון מקצועות וכישורים, ולשרת מאות אלפי תיירים. אלה מגיעים לחופשה או לעבודה עם הרבה כסף בכיסים לבובזים; שילוב מנצח.

◀ **שדה תעופה הוא כוח כלכלי עצום,** מנוע צמיחה שיכול להפוך את חיפה לעיר גלובלית ולייצר שפע הזדמנויות כלכליות. לחיפה יש שדה תעופה קטן שנמצא בתהליכי גטיסה. חסרים עוד 300 מטר למסלול עד הים (מעבר להארכה שפורסמה בכלי התקשורת, המיועדת לצורכי בטיחות), כדי שחיפה תתחבר למרכז אירופה. כמו בשדות תעופה באיי יוון, נוציה או מילנו שמביאים מיליוני אנשים בשנה, יביאו טיסות לואו-קוסט צליינים לילה ראשון ואחרון בחיפה ויהפכו את חיפה לבירת תיירות הצפון. תיירות מקצועית תביא אלפים רבים לכנסי אקדמיה, היי-טק ועוד. שדה התעופה בחיפה הוא אידיאלי. המטוסים, קטנים ובינוניים, ימריאו וינחתו מעל הים, ולכן לא יהיו מפגע רעש.

◀ **התכנית המקורית לשדה התעופה,** שקיבלה את אישור הממשלה, הכילה כ-4,000 מקומות עבודה רק בשדה עצמו (וזאת בלי למנות את אלפי מקומות העבודה הפוטנציאליים סביב השדה ומחוצה לו - במסעדות, בבתי המלון, בטיילות). תכנית זו נגנזה לטובת הנמל והפטרוכימיה בתקופת חילופי השלטון שבין ראש העיר הנוכחי לקודמו. הנמל החדש עתיד לספק רק כ-500 מקומות עבודה והרבה פחות אפשרויות פרנסה לתושבי חיפה עצמם. הגיע הזמן לבחור - תיירות ופיתוח כלכלי או זיהום ותחלואה! ריוויירה או חולירע!

◀ **תיירות בחיפה? ועוד איך.** מהארץ ומכל העולם. בחיפה יש סביבות עירוניות נפלאות שישרתו בראש ובראשונה את תושבי העיר עצמם. כשהן ישגשו, יגיעו אליהן תושבים מכל הארץ וגם מחוץ לארץ. התיירים הכי חשובים לעיר הם בראש ובראשונה החיפאים עצמם! זכרו, בתי מלון לא "מביאים" תיירים. כשהעיר מעניינת, הם באים מיוזמתם, ואז יש סיבה לבנות בתי מלון. פוליטיקאים חסרי הבנה מתחילים מהתוצאה, כי היא נראית לעין. אנחנו נהפוך את הסיבה והתוצאה.

◀ **נחזק את המרכז עירוני כמונומנט היסטורי ותיירותי,** ונפעל להכרות אונסקו עליו כאתר מורשת עולמית (כמו "העיר הלבנה" בתל אביב) הכולל מתחמים היסטוריים מגוונים, ובהם בניינים מרהיבים. שוק תלפיות הנדיר יושפץ בדומה לשוקי האוכל בברצלונה

ובורפסט, ויחבר באמצעות דרגנועים חשמליים אל מרכזי תחבורה ובינוני חניה. גם שוק ואדי נינסט יחודש כאחד מהשוקים הייחודיים בארץ. נחזק את חיפה כעיר קוסמופוליטית של חיים משותפים יוצאי דופן ברמה עולמית, ונקדם תיירות עירונית זולה וצעירה בכל רבעיה ההיסטוריים.

איפה נמצא מרכז העיר של חיפה? הוא עצום, גדול יותר ממה שנדמה לכולנו! העיר התחתית, הדר תחתון, הדר עליון, ואדי סאליב, ואדי נינסט, המושבה הגרמנית, עבאס, חיפה-אל עתיקה, קריית אליהו, בת גלים במערב ומורדות חליסה במזרח. רובע עצום של מרקמים, תקופות היסטוריות, אדריכלות מפוארת, רחובות מקסימים, אוכלוסיות מגוונות, ריחות ותבלינים.

◀ **אטרקציה תיירותית אחת ויחידה בארץ: רחובות המדרגות של הדר -** את רחובות המדרגות נשקם ברוח פרויקט שכונת הפלאקה באתונה, שהפכה למקום מושך תיירים. שיפוץ רחובות המדרגות, בנייה של טראסות ציבוריות לאורך, ופתיחה של הרבה עסקים קטנים מקומיים - שיקודמו בידי תושבי הרובע וישרתו בראש ובראשונה אותם כמקור פרנסה, כמרחב קהילתי וכמקום בילוי ופנאי; כך תהפוך הדר לרובע של הזדמנויות אישיות, עסקיות, תרבותיות וכלכליות.

בחלק מרחובות המדרגות, לאורך צירים עירוניים מרכזיים, נעודד את התושבים להקים עסקים קטנים, ובהם סדנאות אמנות ואומנות, בתי קפה, טברנות וחמארות. לאורך כמה רחובות מדרגות מרכזיים נשלב דרגנועים חשמליים תחת כיפת השמים, כמו בערים רבות בעולם. הדרגנועים הם תשתית תחבורתית זולה המחברת מפלסים שונים של העיר, ויכולה להקל באופן חסר תקדים את חיי התושבים המקומיים, מהעיר התחתית ועד הדר ואף הכרמל. תחת העצים הנפלאים ואל מול הנוף המרהיב של המפרץ יהפכו רחובות המדרגות לאבן שואבת. אין ולא תהיה בכל הארץ אטרקציה עירונית כה ייחודית.

◀ **עיר ריוויירה עם שכונות חוף מטופחות המחברות לים -** חיפה שוכנת לאורך חופי המפרץ היחידי במדינת ישראל, אבל מתוך 17 ק"מ של חופים רק חמישה ק"מ נגישים כחופי רחצה לתושביה. נשלים את פרויקט העתקת מסילות הרכבת שהתחלנו כמובילי המאבק הציבורי במסגרת התנועה להחזרת העיר אל חופה. נקרה את הכביש המהיר, וכך נחבר את שכונות החוף לים. הקירוי ייצור מרחב ציבורי חדש, ובו טיילת, מבני ציבור, בתי מלון ובתי מסחר שלא יחסמו את הנוף לים.

◀ **נקים במפרץ מרכז שיט וספורט ימי, עם מספר מוקדי עגינה.** נטפח את השיט והגלישה, ונדאג למתחמי עגינה קטנים לסיירות וליאכטות, לצד מרכזי בילוי קטנים, בנוסף למעגן שביט. חיפה תהיה הבית של שיטי ישראל.

תעשיות מזהמות out, תעשיות נקיות in: מפרץ חיפה של המחר / עינת קליש ונחשון צוק

◀ **נעודד מעבר מתעשיות מסורתיות מזהמות לתעשיות מתקדמות ונקיות.** נתמוך ברענון אסטרטגיות שיווקיות ועסקיות של מפעלים ובעליהם ומנהליהם המעוניינים לעבור לטכנולוגיות מתקדמות המבוססות גם על אנרגיות מתחדשות. נרתום את האקדמיה ואת כוחות היזמות לקדם מחקרים על טכנולוגיות התעשייה הנקייה, ונשאף להפוך את חיפה למודל עולמי המציג תהליכי שינוי טכנולוגיים. מלבד זאת נעשה סדר ונדרג את המפעלים לפי נחיצותם - מי חייב להישאר, מי נדרש לעבור שינוי וכו'. נבחן את עתיד המפעלים על פי שלושה קריטריונים: הנזק (בזיהום) מול התרומה (לכלכלה) ומול היכולת והנכונות לשדרג (טכנולוגי).

◀ **נקים חברה בת עירונית שתעסיק את עובדי התעשיות בניקוי הקרקעות המזהמות ובהבראתן.** בשיתוף עם האיחוד האירופי ניזום פרויקטים של שיקום וניקוי אזורי תעשייה, כדוגמת פרויקט Westergasfabriek באמסטרדם שבו לקחתי חלק. בשיתוף אנשי מקצוע בינלאומיים בתחום, שפגשתי במהלך השנים, נשחרר קרקעות לבנייה חדשה ונהפוך מתחמים אלה לאזורי מגורים, בילוי ותרבות נקיים.

על ניקוי המפרץ, איכות הסביבה והדאגה לבריאותנו מוזמנים לקרוא במגזין בריאות ומפרץ חיפה.

צילום: אורי לינסקיל